

[Arbejdsministeren.]

socialministeren har over for mig oplyst, at jeg kan meddele, at på den givne foranledning vil hun optage problemerne til nærmere drøftelse med justitsministeren.

Hanne Reintoft: Jeg takker for svaret og håber, jeg kan udlægge det sådan, at man helt bestemt kan stole på, at de kriterier, der var fastsat for, at børnene måtte komme hertil, er opfyldt, og at man også kan stole på, at såvel justits- som socialministeren påtager sig det fulde ansvar for disse børn, hvis det viser sig, at der kommer problemer med dem.

Arbejdsministeren (Lauge Dahlgaard): Det har ikke været muligt helt på forhånd på grundlag af spørgsmålets formulering at gætte, at det var netop det, fru Hanne Reintoft ville ind på, og jeg kan derfor om spørgsmålet „udvælgelse“ gentage, at med henblik på fremtidige tilfælde vil forholdene på forhånd blive drøftet mellem de to ministerier.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om fremme af forespørgsel til udenrigsministeren af Per Hækkerup m. fl.

(Forespørgslen findes i tidenden sp. 1636).

Første næstformand (Kaj Andresen): Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om omsorg for invalidepensionister og folkepensionister.

(Lovforslaget (nr. 73) findes i tillæg A. sp. 1473, fremsættelsen i tidenden sp. 977).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Albertsen: Det lovforslag, som vi her skal drøfte ved første behandling, er i det store

og hele en genfremsættelse af det lovforslag, der blev fremsat i det tidligere folketing den 4. oktober 1967 af daværende socialminister Bundvad. Lovforslaget kom til første behandling den 10. oktober og blev dengang anbefalet af alle partier. Kun et enkelt punkt gav anledning til en afvigende holdning — et punkt, som jeg senere skal vende tilbage til — og den afvigende holdning blev iagttaget af venstre og konservative. Vi gennemførte derefter et udvalgsarbejde, som blev afbrudt ved valget, og jeg har lov at sige, at vi nåede ganske langt i arbejdet med lovforslaget og eventuelle ændringsforslag dertil.

Nu får vi altså lovforslaget i stort set samme udformning som det i efteråret fremsatte, genfremsat her den 13. marts af socialministeren og til første behandling her 14 dage efter, den 27. marts, og så står der i lovforslaget, at loven skal træde i kraft om 4 dage. Jeg ved ikke rigtig, hvordan man har tænkt sig, at det skulle komme til at virke, for det vil afskære os fra normal behandling af det. Det er selvfølgelig noget, der hænder, men dog sjældent ved love af denne karakter. Vi må da forudsætte, at der bliver tale om, at loven eventuelt skal have tilbagevirkende kraft fra 1. april. Hvis det er tankegangen — nu forstår jeg, at socialministeren er fraværende — vil jeg da gerne bede den vikarierende socialminister, arbejdsministeren, gøre nøje rede for, hvordan man har tænkt sig det praktiseret, for det drejer sig jo om en lovgivning, hvor mange dispositioner har betydelig interesse for kommuner og organisationer, og der kan være spørgsmål om refusioner og andre ting.

Der er kun et enkelt punkt, som er blevet ændret ved genfremsættelsen her. Det drejer sig om kap. 3, § 7, hvor det efter det i efteråret fremsatte lovforslag krævedes, at et plejehjem med 8 pensionister eller flere, skulle have status som selvejende institution. Det skal det ikke have efter det forslag, vi nu skal tage stilling til.

Om denne ændring vil jeg gerne straks sige, at den er vi ikke tilfreds med. Vi kan altid diskutere, hvor en sådan grænse skal være, men sigtet med revisionen af den oprindelige lovgivning, altså den, der indtil nu er herskende, var jo dengang, at plejehjemmene her i landet i væsentlig grad faktisk burde være selvejende institutioner eller

[Albertsen.]

kommunale institutioner. Vi mener ikke, at der bør være forretningsmæssige hensyn i arbejde af denne art, med pasning og pleje af ældre borgere. Vi synes, at vi her i landet har en udbredt tradition for, at selvejende institutioner kan løse denne og andre lignende sociale opgaver i nøje samarbejde med kommuner og amter landet over. På baggrund af denne tradition og de gode erfaringer, der her er tale om, mener vi derfor, at sigtet på dette område bør være, at plejehjem i princippet ikke bør være baseret på forretningsmæssig udnyttelse. Det er jo heller ikke ukendt, at der ofte har været tale om misbrug og udnyttelse sådanne steder, hvorimod man, når det drejer sig om kommuner og institutioner, meget sjældent eller næsten aldrig hører om noget sådant. Vi vil altså gerne sige, at den grænse, der var i det oprindelige lovforslag, hvorefter det, når det var over 8 pensionister, der blev indlagt, skulle være en institution, for socialdemokratiet er baseret på respekt for den ældre og på linje med vor socialpolitiske målsætning.

Dertil kommer det rent praktiske hensyn: hvordan virker nu disse grænser ude omkring? Ja, hvis det drejer sig om en privatmand, så erhverver han en villa eller nogle andre lokaliteter, etablerer og indretter et plejehjem og indlægger et eller andet antal, skal vi sige en 10-11 stykker, for nu at holde os under den grænse, som vi i øjeblikket arbejder med. Når der er gået nogen tid, viser det sig, at disse 10-11 er blevet et større tal. På enmandsstuerne er der kommet to, og på tomandsstuerne er der kommet tre, og det vil sige, det ikke er 11, men måske 14-15 stykker. Så bliver der diskussion om det, og det giver anledning til, at den pågældende, han eller hun, får besked om, at noget sådant må ikke herske fremover. Og så siger den pågældende: ja men jeg har ikke nogen steder at anbringe dem. Kommunerne står i den situation, at de ej heller har det, og derfor er udvejen enten at anbringe dem på et hospital eller hospitalets sygeafdelinger, det vil sige et sted, hvor det koster op imod et par hundrede kr. om dagen, og selv om det efterhånden er blevet dyrere på plejehjem — på de nyere plejehjem koster opholdet måske ca. 100 kr. pr. dag — er der

alligevel tale om betydelige merudgifter. Jeg tror, at enhver, der har den mindste smule føling med disse områder gennem kommunalt arbejde eller på anden måde, ved, at det er noget, der ofte sker.

Vi mener i og for sig, både at vi nu bør fastholde grænsen de 8, og at vi også må stille efter, at arbejde af denne art er baseret på institutioner eller kommuner.

Nå, nu er der måske ingen grund til at være så bekymret for udfaldet af forhandlingerne på dette punkt, for der var jo ved første behandling i efteråret et helt klart flertal for denne grænse, og jeg har vel lov at sige, at holdningen til denne grænse bestemt ikke blev afsvækket under udvalgsarbejdet, idet både det radikale venstres og SFs og socialdemokratiets repræsentanter gik ind for en sådan grænse. Disse partier har jo stadig væk et flertal her i folketinget, og jeg går ud fra, at dette flertal også vil manifestere sig ved behandlingen af denne paragraf, når vi eventuelt skal til at drøfte ændringsforslag dertil.

Det, der vel navnlig bestyrkede flertallet, det oprindelige og altså også det nuværende flertal, i denne holdning, var jo den rapport, som vi fik tilstillet under udvalgsarbejdet, fra det plejehjemsudvalg, som sundhedsstyrelsen har nedsat. Vi bad om en rapport om, hvad de var kommet frem til. Af denne rapport fremgår det vedrørende klientellet, at det er betydeligt mere plejehjemsøgende end tidligere, og derfor må der stilles større krav til indretningen, bygningsmæssigt og sanitært, og til personalet. Flere af de private plejehjem har intet uddannet personale og er derfor uegnede; de dårlige plejehjem bør nedlægges snarest. Mange af hjemmene er overfyldte, og en del af dem er i brandmæssig henseende uforsvarlige. Når dette efter rapporten er tilfældet — og det er altså den højeste ekspertise, der her er indkaldt — så forekommer det mig uforsvarligt ikke at skærpe kravene her.

Vi har i de seneste år kunnet glæde os over et meget betydeligt plejehjemsbyggeri, således at presset på plejehjem trods alt vel nok er blevet mindre, men da vi ved, at der stadig væk er et udækket behov, efter de oplysninger, vi har fået, på ca. 6.000-8.000 pladser, er det altså et problem, som stadig væk er aktuelt og brændende. I den forbindelse vil jeg gerne bede social-

[Albertsen.]

ministeren, altså nu i dag arbejdsministeren, være opmærksom på, at byggekvoteaen til plejehjem efter det, der foreligger oplyst for os, er opbrugt, så hvis der ikke tages et initiativ, vil flere planlagte og projekterede byggerier komme i klemme, og det vil altså alene hvile på kommunerne.

Med henblik på det, der i øvrigt er anført i fremsættelsen og på anden måde offentligt af socialministeren vedrørende etablering af beboerråd på plejehjemmene og de institutioner, der kommer ind under loven, synes jeg, der er grund til at glæde sig. Det er jo tanker, som Københavns kommune har fremført, og som forbrugerrådet igennem bladet Tænk har ventileret og lagt frem, og jeg synes, det er glædeligt, at socialministeren her har taget ved lære af så kyndige vejledere som de her nævnte.

Med hensyn til lovforslagets § 4 skal jeg kun gøre nogle ganske enkelte bemærkninger. Jeg mener stadig væk — det var jo et synspunkt, jeg fremførte som daværende udvalgsformand — at loven i og for sig blot skulle hedde omsorgsloven og ikke have nogen begrænsning, da den i realiteten ude omkring opfattes som en lov i almindelighed for ældre, invalide medborgere. Men det håber jeg vi kan snakke videre om, når vi skal i gang med udvalgsarbejdet.

Jeg tror, man også dér skal være opmærksom på de ting, som vi ikke fik afklaret, nemlig de henvendelser, vi fik fra de private omsorgsorganisationer med henblik på tilskud og eventuelle ydelser til dækning af deres administration. I øvrigt var det jo lidt specielt, at da vi havde behandlingen i efteråret, kom der en nok så skarp kritik fra omsorgsorganisationernes samråd af lovforslaget, idet man påstod, det ville være til skade for omsorgsarbejdet. Jeg har ikke set denne påstand gentaget nu, uvist af hvilken årsag, sandsynligvis fordi påstanden dengang var helt fejlagtig og baseret på misforståelse af lovforslaget.

Det bærende princip i ændringen, både i det, vi drøfter her, og i det, vi drøftede

i efteråret, er jo finansieringen af omsorgsarbejdet. I den gældende lov er det ordnet ved årlige bevillinger, første år på 1 mill. kr., andet år på halvanden mill. kr., og så forudsættes det, at kommunerne yder tilsvarende beløb. Det vil sige, at den samlede bevilling i øjeblikket er ca. 3 mill. kr. Efter den nye lov vil finansieringen foregå over kommunernes rådighedsbeløb, og derved kender den enkelte kommune sine muligheder langt bedre, end man gør efter den gældende lov. Rådighedsbeløbene har jo, indtil boligsikringen kom, i væsentlig grad været anvendt til individuelle boligtilskud; nu er dette som bekendt ændret, efter at vi har fået boligsikringsloven, og derved er der også blevet mulighed for gennem de midler, der herved bliver fri, at investere i et udbytterigt omsorgsarbejde rundt omkring i kommunerne.

Imidlertid vil jeg da gerne benytte lejligheden til at understrege, at der over rådighedsbeløbene også stadig væk vil være brug for at yde tilskud til pensionisterne til bolig rundt omkring. Det gælder dem, der bor på værelser, det gælder dem, der har hus eller på anden måde ikke får støtte efter boligsikringsloven. Så sent som i dag har vi i boligudvalget fået henvendelse netop fra en sådan borger, der frembærer denne specielle problematik og anfører sin dårlige placering i forhold til dem, der har en normal bolig — den pågældende bor i et værelse.

Noget af det vigtigste i lovforslaget — og det gælder altså både det, vi ikke fik færdigbehandlet i efteråret, og det, der ligger her på bordet — er kommuneres pligt til at orientere borgerne, folke- og invalidepensionister, med henblik på deres rettigheder, med henblik på deres muligheder. Jeg tror, der er grund til her at anføre det gode eksempel, som Københavns kommune har vist ved at udsende bogen „Klar besked“, en bog og et eksempel, som jeg håber mange kommuner vil følge op, eventuelt afpasset efter de lokale muligheder. Enhver, der har den mindste føling med

[Albertsen.]

arbejde af denne art, ved jo, at manglende viden, manglende kendskab til rettigheder og muligheder, ofte betyder skade for den enkelte, utilfredshed og sorg og mange gange menneskelige katastrofer. Denne risiko skulle man nu have en mulighed for at mindske, hvis det efterleves, som det står her i lovforslaget, og som ånden er i det. Men den skrankementalitet, som stadig væk findes, giver utvivlsomt også anledning til personlig sorg rundt omkring.

Den omsorgsaktivitet, som lovgivningen her har stimuleret, er jo inde i en vældig udvikling. Det er min overbevisning, at det er en meget billig og meget givtig form for moderne socialpolitik. Det kan måske nok undre, når man har bare den mindste fornemmelse af, at noget sådant er tilfældet, at der stadig væk er mange steder, hvor noget sådant overhovedet ikke foregår. Vi fik i udvalget oplyst, at ikke mindre end 4 amter, Bornholms, Assens, Thisted og Ribe amter, i 1965 og 1966 endnu ikke havde opdaget, at loven overhovedet eksisterede, men vi håber, at den ændring, der nu forestår, og den mulighed, der nu foreligger, også vil virke stimulerende sådanne steder.

Jeg vil i øvrigt gerne i forbindelse med forslaget her spørge, om der på finansloven, den, der nu skal til at virke fra 1. april, er stillet beløb til rådighed for ministeren til det, der er tænkt på i paragraffen, de særlige beløb.

Jeg skal med disse bemærkninger anbefale lovforslaget, dog vil jeg vende tilbage til det spørgsmål, som jeg nævnte med hensyn til plejehjemsgruppen.

Clara Munck: I den nugældende lov om omsorg for folke- og invalidepensionister er der jo optaget en bestemmelse om, at loven skal revideres i folketingssamlingen 1967-68. Allerede i begyndelsen af oktober fremsatte den daværende socialminister, hr. Bundvad, et forslag om lovens ændring, og ved den lejlighed havde jeg mulighed for på den konservative folketingsgruppes vegne at udtrykke tilfredshed med det udarbejdede lovforslag og tilsige min gruppes hurtige og velvillige behandling. Den nuværende socialminister fremsætter stort set det samme lovforslag, og jeg skal derfor

ikke bruge tiden til at gentage, hvad jeg sagde i oktober.

Den nuværende socialminister har ændret lovforslaget på to punkter. I modsætning til hr. Albertsen er vi i den konservative gruppe tilfredse med, at der i hvert fald er kommet nogen ændring i indstillingen til de små hjem. Jeg kan ikke udtrykke fuld tilfredshed, men det er jo ting, vi kan tale om i udvalget. Jeg er i hvert fald glad for, at socialminister Nathalie Lind netop understreger, at hun for sit vedkommende er enig i, at der også er brug for de små privatejede hjem i omsorgsarbejdet, og det kan man også lige så godt erklære, fordi vi alle sammen ved, og det viste udvalgsarbejdet i oktober-november også, at vi simpelt hen bruger en række små hjem. Vi ved også alle sammen, at også de små hjem er underkastet meget eftersyn og kontrol; det er jo, hvad der er lagt over til de kommunale myndigheder. Jeg er altså tilfreds med, at ministeren ikke fastholder den tidligere ændring, hvorefter hjem, der optager mere end 8 pensionister, har pligt til at blive selvejende institutioner.

Nu har dette at afslutte overenskomst, som der også gøres opmærksom på i bemærkningerne til lovforslaget, jo ret store fordele for beboerne, og derfor tror jeg også, at vi langs ad vejen når frem til, at alle hjem af denne art ønsker at have afsluttet overenskomst. Men det er jo stadig væk sådan, at der er folk her i landet, der ikke bryder sig om, at man i folketinget påtvinger dem eller rettere sagt tvangsmæssigt fratager dem en selvbestemmelsesret, og det er måske også grunden til, at vi ikke er kommet så langt endnu med overenskomsterne, som vi gerne ville komme. Derfor vil jeg også gerne sige til hr. Albertsen, der så stærkt understreger, at der både burde være tvang til at overgå til selvejende institutioner og tvang til at indgå overenskomst, at også den tidligere socialminister, hr. Bundvad, erkendte, at én ting er, hvad vi lovbestemmer om, en anden ting er, hvordan vi klarer os i praksis, og det understreges af, at den tidligere socialminister i et cirkulære så sent som 22. maj 1967 har et punkt, der netop vedrører dette, og som siger, at uanset om overenskomst formelt måtte være indgået,

[Clara Munck.]

skal man alligevel behandle beboerne, som om der var indgået overenskomst. Det er en erkendelse af, at vi må tage arbejdet i praksis, sådan som det falder naturligt.

Vi er altså glade for den ene ændring. Den anden ændring går ud på, at den nuværende socialminister har indsat, at loven på ny skal til revision i folketingsåret 1971-72. Jeg har aldrig været nogen stor tilhænger af disse tvungne revisioner. Jeg kan forstå den tidligere revisionsbestemmelse, for da var det et helt nyt lovområde, hvor vi skulle gøre vore erfaringer; men da vi nu har et lovforslag, der netop bygger på erfaringerne, forstår jeg ikke, hvorfor der er en tvungen revisionsbestemmelse. Men det er jo ikke noget, der har særlig betydning.

Jeg vil kun rejse et enkelt spørgsmål. Det er dette, om man, når vi nu igen går i udvalgsarbejde, ikke i socialministeriet bør overveje en ændring af loven, sådan at vi simpelt hen erkender, at det er plejehjem, vi beskæftiger os med. Man opretholder i lovforslaget, at socialministeren træffer afgørelse om, hvorvidt et hjem skal betragtes som alderdoms- eller plejehjem. Det har jo betydning for refusionen af de udgifter, der er forbundet med disse behandlingshjem. Jeg ved godt, at hele spørgsmålet om refusion stat og kommuner imellem er til behandling, men jeg synes, det ville være rigtigt, om vi i udvalget tog disse ting op, og derfor vil jeg gerne allerede nu gøre opmærksom på, at der her ligger et problem.

Jeg skal ikke sige andet om lovforslaget; jeg synes, det er et godt forslag. Vi er som sagt ikke utilfredse med de små ændringer, og vi vil, ligesom vi gjorde det over for den tidligere socialminister, tilsige en hurtig og velvillig behandling.

P. E. Eriksen: Stort set er det foreliggende lovforslag jo en genfremsættelse af det lovforslag, som den tidligere socialminister, hr. Bundvad, fremsatte her i tinget i oktober måned, og som vi dengang erklærede vor tilfredshed med stort set, idet vi også understregede det fremskridt i forhold til bestående lov, der var deri. Lovforslaget blev behandlet her i tinget og i udvalget, inden valget blev udskrevet den 15. december. Derfor er der ikke grund til at understrege mange af de ting, der

er deri, men jeg vil dog alligevel tage de enkelte ting frem, som er nye i forhold til det foregående lovforslag, og også de ting, der i relation til loven bør nævnes her.

Det er allerede nævnt, at nyt i lovforslaget i forhold til den bestående lov er kommunernes pligt til at yde vejledning i, hvad loven rummer og tilsigter. Jeg er klar over, at man ude omkring også er opmærksom på dette. Det vil antagelig være sådan, når denne lov er vedtaget og skal føres ud i livet, at man gennem pjecer og rundskrivelse følger disse ting op. Jeg er helt sikker på, at kommunerne vil føle, at når det er deres opgave, vil de også gøre det.

De tanker, der ligger i lovforslaget, var jo noget, som vi berørte allerede i 1964, da vi behandlede den nugældende lov. I disse forslag — altså det, der var, og det, der nu ligger — understreges stærkere mulighederne for, at de ældre kan blive længst muligt i deres eget hjem i vanlige omgivelser, så de kan fastholde kontakten med det sted, hvor de har levet et langt liv. Der er spørgsmålet om boligindretning, det kan være spørgsmål om andre ting, alt, hvad der kan gøres for at hjælpe de ældre, der vil blive i deres egen bolig.

Det er vigtigt, at dette føres ud i livet. Jeg er også helt overbevist om her, at kommunerne følger det op. Afgørelserne skal jo træffes lokalt, og det kan vi fra kommunal side hilse med tilfredshed, men må også understrege, at der ligger et ansvar i, at afgørelsen skal træffes dér, hvor problemerne er.

Jeg vil gerne føje til, at det er også værd at påpege behovet for dagcentre eller muligheder for på vore plejehjem i dagtimerne at tage imod ældre til støtte for aktiviseringsarbejdet og for at give dem mulighed for at få deres middagsmad dér. Jeg vil også nævne mulighederne for feriepladser som en støtte for de private hjem, hvor de ældre stadig har deres plads, men hvor der godt i en kortere tid kan ske ligesom en aflastning ved ferierejser o. lign. Jeg nævner dette her; det er noget, man beskæftiger sig med, når man ude omkring diskuterer rejsning af nye plejehjem.

Der er også i denne forbindelse spørgsmålet om det beskæftigelsesmæssige, fysioterapimulighederne, idet man i forbindelse med de nye hjem skaber plads til beskæf-

[P. E. Eriksen.]

tigelsesterapi, skaber plads til fysioterapi. Det er disse krav, der tæller. I den nye pjece, der er kommet fra socialministeriet, peges der jo også på ting i den retning. Jeg håber, at det lovforslag, som vi har fået om terapiassistenter, vil være en forøget inspiration til at skaffe medarbejdere også på dette område.

Det giver mig anledning til at understrege hele spørgsmålet om uddannelsen — et afgørende spørgsmål. Det er ikke nok, at vi bygger huset, vi må også se til, at uddannelsen er i orden for sygeplejersker og sygemedhjælpere i den lokale kreds, omsorgsassistenten, hjemmehjælperen osv. Vi må koordinere dette arbejde. Der er her en forbindelse mellem sygehusvæsenet og plejehjemmene.

Det er vigtigt, at man er klar over disse ting, og at man holder sig dette for øje. Det er også vigtigt, at de ældre holdes aktivt i gang på den ene eller anden måde og dermed måske også får lyst til fælles arrangementer, som både det offentlige og private arrangerer.

Hr. Albertsen nævnte, at der var nogle amter, hvor man måske ikke har taget arbejdet op, i hvert fald var det ikke registreret. Men det kan jo godt være, som det også blev nævnt dengang, at der er et privat initiativ i omsorgsarbejdet; noget kan måske også henhøre under undervisningsministeriet, de muligheder, man har dér. Der er muligheder også for dem, der ved privat initiativ vil tage disse ting op. Det, at man får opgaverne og støtten lagt frem, giver jo mod og lyst også til det. Kontakten med mennesket må være sådan, at den ældre ikke føler sig overflødig, og aktivitet er af fundamental betydning.

Jeg understregede også, sidste gang vi havde lovforslaget til første behandling, spørgsmålet om at fremskaffe deltidsarbejde, så at veltjente medarbejdere i virksomheder måske kunne holdes i gang lidt længere.

Jeg vil også gerne understrege — det er også noget, som spiller en væsentlig rolle — henvisningen til alle disse hjem. Jeg tror, der ligger en opgave her. Jeg ved godt, at det spiller ind med indenrigsministeriet til den ene side og socialministeriet til den anden. Med hensyn til visiteringen

af disse hjem vil jeg understrege, at det må være sekundærkommunens opgave at følge koordineringen op gennem rådgivningscentre, hvor det må være opgaven at vejlede medborgere og være et samlende kontaktorgan, der afgør, hvilke hjælpeforanstaltninger der skal træffes, hvilke plejeanbringelser man vil foreslå, analysere plejebehovet: hvor mange pladser er der brug for? Endvidere at være forbindelsesled til primærkommunens tryghedskontor, give oplysninger til den praktiserende læge og socialmyndigheder. Jeg vil gerne understrege disse ting. Der ligger her noget, som vi også må være opmærksom på.

Der er også spørgsmålet, som fru Clara Munck har været inde på, spørgsmålet om hele refusionssystemet. Jeg har understreget det tidligere og vil gøre det igen. Jeg er vidende om, at det må indgå i tankerne om byrdefordelingen. Man stiller i dag samme bygningsmæssige krav til hjemmene. Mange hjem rummer både pladser for raske ældre og for syge ældre; der er alderdomshjem og plejehjem. Det er svært at gøre op med de refusionssystemer, vi har. Skulle det ikke mere være selve standarden i hjemmene, personalets uddannelse osv., der var afgørende for refusionssystemet? Jeg må understrege, at man også er opmærksom på disse ting.

Initiativet er kommunernes, men jeg vil dog fortsat håbe, at der vil være plads for privat initiativ. Her kommer jo spørgsmålet om § 7 ind i billedet. Jeg erklærer mig tilfreds med den udformning, som § 7 nu har fået, hvorefter der er mulighed for overenskomst med private plejehjem og det først, når antallet af pladserne bliver 12 eller derover, skal være selvejende institution eller kommunalt hjem.

Hr. Albertsen var inde på, at loven omgås, idet antallet af pladser udvides. Det vil altså sige, at så holder man sig ikke loven efterrettelig. Jeg forstår det da sådan, at hvis de hjem, der er oprettet efter 1. april 1964, udvider antallet af pladser ud over de 11, altså til 12 og derover, så skal de overgå til at være selvejende institutioner eller til kommunal drift. Jeg mener, at den argumentation, der her føres, ikke helt kan stå mål med det, som ligger i loven. Klientellet er mere plejekrævende i dag og stiller større krav,

[P. E. Eriksen.]

men hvordan mon vi ville være stillet, hvis der ikke havde været et privat initiativ?

Når jeg har sagt disse ting, vil jeg gerne føje til, at jeg holder på, og venstre holder på, at tilsynet med hjemmene må være effektivt. Jeg tror, det både på den ene og den anden måde kan være til gavn for alle parter, at man har et sådant tilsyn, og det er altså derfor, at man understreger disse ting. Jeg vil også gerne, at vi kan udbygge vore hjem og forbedre vore hjem, så vil de dårlige hjem jo glide i baggrunden, og det, det drejer sig om, er jo simpelt hen, at vi er i stand til at skaffe tilstrækkelig gode pladser.

Fra venstres side vil vi gerne yde vort bidrag til, at der kan skabes en lov, som kan udnyttes effektivt og enkelt til støtte for de mennesker, vi gerne vil hjælpe. Vi har lagt mange år til menneskets liv, vi må også sørge for, at det bliver gode år. Danmark kan pege på fremskridt. Dette lovforslag som også det af hr. Bundvad fremsatte — de står da på linje med hinanden — fortsætter denne linje. Venstre tilsiger sin medvirken og vil følge det tidligere udvalgsarbejde op.

Grethe Philip: Det foreliggende lovforslag er en genfremsættelse, og jeg skal derfor, hvad angår en række af de principielle bebragtinger, henvise til, hvad jeg har sagt ved tidligere førstebehandlinger, hvoraf det fremgår, at mit parti, det radikale venstre, har sympati for den udvidelse af samfundets omsorg for ældre, som forslaget tilsigter.

På et enkelt punkt afviger forslaget fra det tidligere lovforslag. Det vedrører spørgsmålet om de private plejehjem istørrelsesgruppen 8-12 pensionister. Jeg er enig med ministeren i, at det er meget vigtigt, ja, helt afgørende, at der fremover føres et kommunalt tilsyn med disse hjem, og at pensionisterne på disse hjem kommer til at betale på samme måde og efter samme regler som på de kommunale hjem. Det vil også betyde et meget stort fremskridt i forhold til den nugældende lov. Det er for mig det afgørende, at hjemmene er gode nok, ikke i og for sig, om de drives privat eller kommunalt eller som selvejende institutioner, men netop

dette, at hjemmene er sådanne, at vi forsvareligt kan anbringe vore gamle dér.

Jeg skal dog ikke nægte, at det er med en vis betænkelighed, at jeg ser, at vi i lovforslaget ikke går over til at forlange, at alle hjem, der nyoprettes med over 8 beboere, skal være enten kommunale eller selvejende. Og jeg føler også trang til at sige, at når jeg her ved denne førstebehandling har hørt fru Clara Munck fra det konservative folkeparti fremstille sine synspunkter, føler jeg, at der ligger en ganske overordentlig stor afstand imellem de synspunkter, der dér bliver fremsat, og det, jeg føler på dette område. Jeg har ikke den samme tyrkertro på, at man i alle tilfælde skal fremme det private initiativ også ved dette meget personligt prægede omsorgsarbejde. Men når jeg alligevel betragter dette som et så stort fremskridt for denne gruppe med 8-12 personer, når jeg mener, det er forsvareligt at gå ind for det, så er det jo netop, fordi jeg anser tilsynet for noget helt centralt. Men så må det jo også tilføjes i samme åndedrag, at så må vi gøre mere ud af det tilsyn. Vi må have undersøgt langt nøjere, hvordan disse tilsyn fungerer i praksis. Vi hører jo stadig væk om mange alt for dårlige plejehjem, hvor der indlægges gamle mennesker, mennesker, som i nogle tilfælde er så heldige at kunne overflyttes til andre hjem. Tilsynet må på en eller anden måde have svigtet, og jeg håber, vi i folketingsudvalget kan få drøftet dette videre. Jeg må sige, at jeg synes, det har været meget lidt betryggende, hvad vi har hørt under arbejdet i de tidligere folketingsudvalg, at man i nogle kommuner praktiserer tilsynet sådan, at det udøves udelukkende af kommunalbestyrelsesmedlemmer, og sådan at man aflægger et enkelt og meget hurtigt og hastigt besøg. Jeg forestiller mig, at det tilsyn, som fremover skal være betryggende, skal være af en helt anden art og muligvis sådan, at det arbejder i meget nær tilknytning til sundhedsmyndighederne.

Vi ved jo i virkeligheden i øjeblikket for lidt om, hvad der foregår ude på vore plejehjem. Vi ved, at en hel del af dem er udmærkede, men jeg har i hvert fald efter mange udtalelser en meget ubehagelig fornemmelse af, at en del af dem er under den standard, som vi gerne ville op på. Det gæl-

[Grothe Philip.]

der ikke mindst med hensyn til spørgsmålet om at have tilstrækkeligt personale og tilstrækkelig kvalificeret personale. Men nu foregår der jo i øjeblikket nogle undersøgelser, dels på sundhedsstyrelsens initiativ og dels undersøgelser etableret af socialforskningsinstitutionen, og når de undersøgelser er færdige, vil vi jo have et langt bedre materiale til at arbejde videre på og bedre være i stand til at vide, hvor det særligt er, vi skal sætte ind.

I denne forbindelse betragter jeg det som noget meget vigtigt og noget meget betryggende, at socialministeren har indført en revisionsbestemmelse, således at vi får hele denne lov, dette kompleks af problemer, op til debat her i folketinget igen i 1971-72.

I fremsættelsestalen siges det af socialministeren, at man overvejer at foreslå, at der indføres beboerråd. Jeg går ud fra som givet, at man ikke tænker sig, det skal tvangsindføres på samtlige plejehjem, det vil nok heller ikke være lige velegnet alle steder, men jeg anser tanken i sig selv for noget i den rigtige retning. Og jeg synes, det ville være værdifuldt, om man i de cirkulærer, man nu skal udarbejde, nævner, at man gerne ser, at der bliver indført beboerråd, hvor det er muligt. Jeg kan måske lige nævne til underbygning heraf, at jeg så sent som i lørdags besøgte et ganske nyt plejehjem i Malmø, hvor man havde indført et beboerråd og havde været meget glad for det; det havde haft en god virkning. Jeg kan måske nærmest som et kuriosum tilføje, at det i øvrigt var blevet indført, fordi man havde haft besøg af nogle danskere, der havde spurgt, om man ikke havde et beboerråd. Det havde man ikke, men man havde fundet, at tanken var god, og derefter havde man indført det. Jeg synes egentlig, det var på tide, at vi selv på vore egne plejehjem levede op til de gode råd, som vi altså giver svenskerne.

I øvrigt så jeg derovre, at der til det plejehjem, jeg taler om her, var knyttet et dagcenter, hvor man havde besøg af mange ældre mennesker, som ikke boede på plejehjemmet, men kom der hyppigt, benyttede biblioteket, arbejdsateriummet, frisørsalonen, badeværelset med særlige indretninger osv. Jeg føler mig overbevist om, at dér er noget, vi skal ind på også; jeg tror, det

gøres enkelte steder, men det er et område, vi skal sætte meget mere ind på. Man havde tydeligvis gode erfaringer med det derovre.

Vi har tidligere drøftet spørgsmålet om uddannelse af personale, og jeg ved, der sidder en kommission og drøfter det. Jeg tror, vi her er ved et af kardinalpunkterne i omsorgen for vore gamle. Jeg håber, at denne kommission snart får drøftet spørgsmålet igennem, og at det resulterer i, at flere bliver uddannet til det arbejde, der skal tages op her. Jeg siger det også, fordi man ude på plejehjemmene har svært ved at få personale, og jeg tror, tilgangen af kvalificeret personale vil blive større, hvis vi har tilrettelagt gode og hensigtsmæssige uddannelser for dem.

Jeg vil gerne berøre et enkelt punkt, som vedrører både dette lovforslag og det lovforslag, vi skal behandle umiddelbart efter. Det drejer sig om hjemmehjælperne, som nu overføres fra omsorgsloven til en særlig lov sammen med husmoderafløserne. Derved sker der også en ændring af refusionsreglerne. Statens refusion bliver en smule forhøjet, men samtidig falder den kommunale refusion bort, og så vidt jeg har forstået, betyder det alt i alt, at visse af de økonomisk svagt funderede kommuner bliver vanskeligere stillet på hele dette område end før. Jeg beder om, at ministeren vil tage under overvejelse, om det faktisk er noget rimeligt, man dér er ved at indføre. Det egner sig også til et udvalgsarbejde.

Der var mange uafklarede spørgsmål under udvalgsarbejdet; jeg går ud fra, at vi tager tråden op, hvor vi slap den sidst. Jeg kan bare nævne yderligere en ting, nemlig det, der populært kaldes plejehjems-grossererere — disse mennesker, der driver flere plejehjem og i forbindelse dermed har en meget mindre personlig tilknytning til det enkelte plejehjem, end hvis de kun forestår et enkelt plejehjem. Det er noget, jeg på forhånd er meget betænkelig ved. Jeg vil ikke sige, at det ikke kan lade sig gøre på forsvarlig måde, men jeg tror nok, at det er en type plejehjem, man bør have under ekstra observation.

Med disse betragtninger kan jeg sige, at vi er velvillige over for lovforslaget i dets principper, og give tilsagn om, at vi vil gå ind i et positivt arbejde i folketingsudvalget.

Kurt Brauer: Jeg har ikke haft lejlighed til at deltage i tingets behandling i 1967 af dette meget væsentlige lovforslag; men de principielle bemærkninger, som SF har til lovforslaget, er fremkommet i den tale, hr. Kamp holdt ved den lejlighed, og jeg kan nøjes med i hovedsagen at henvise til denne tale.

Dog kan der måske være grund til at understrege SFs enighed med hr. Albertsens bemærkninger om privatejede og mere offentligt styrede hjem. SFs øjne vil hvile med stor intensitet på dette område, og vi vil ikke være fremmede for eventuelt at fremsætte ændringsforslag til lovforslaget, såfremt en ordentlig løsning ikke fremkommer.

En enkelt ting vil jeg lige kommentere, og det er det samme, som fru Grethe Philip har været inde på. Ministeren siger i sin fremsættelsestale:

„Der må dog på ethvert hjem være en husorden, og jeg vil finde det rimeligt, at beboerne på et hjem tages med på råd, når der skal gives retningslinjer for ophold på hjemmet, og at beboerne i øvrigt gennem et beboerråd får mulighed for at udtale sig om forhold, der har betydning for dem under deres ophold på hjemmet. Hvis lovforslaget gennemføres, er det min tanke, at der i et cirkulære skal komme forslag herom.“

Der er god grund til at fremhæve denne tanke om en fastholden af borgernes demokratiske rettigheder ind i alderdommen og ind i invaliditeten. Den ret, danske borgere har til frit at tilrettelægge deres tilværelse, sættes der alt for ofte grænser for. Jeg behøver blot at nævne arbejdspladsen, uddannelsesstedet og den værnepligtiges kaserne for at have givet et par eksempler på steder, hvor demokratiet ikke har de allerbedste betingelser for at trives. Den af ministeren skitserede vej er en af de helt fundamentalt nødvendige, hvis vi skal have fjernet den sidste rest af betegnelsen „anstalt“ fra det, som burde være hjem for gamle og invalider, og denne sidste rest skal vi have fjernet. Ministerens vilje til at løse demokratiets problemer på hjemmene er overordentlig rosværdig, og jeg glæder mig meget til udvalgsarbejdet. Nu håber jeg blot, at der også er en økonomisk vilje bag demokratiseringstanken. Det forekommer mig meget,

meget vigtigt, at vi ikke blot åbner døren for demokratiet, men også virker aktivt for at tilskynde folk til at gå ind ad døren til demokratiet. Det er meget beskedne beløb, der er nødvendige, for at tanken om en øget demokratisering kan vinde indpas på vore hjem, og det kan altså ikke være af økonomiske grunde, man skulle vende sig imod noget sådant.

Med disse bemærkninger skal jeg slutte med at sige, at SF vil tilstræbe en hurtig og saglig udvalgsbehandling.

Hanne Reintoft: Vi nærer stor interesse for lovgivningen om omsorg for folke- og invalidepensionister, da vi mener, at denne lovgivning har til formål at løse meget store samfundsmæssige problemer, der bliver større og større, jo flere ældre og syge vi får. Der er derfor også en del ting, vi må ønske ændret i lovforslaget, som vi hverken finder tilstrækkeligt eller tilbunds gående nok.

Må jeg allerførst nævne bestemmelsen om, at det påhviler kommunalbestyrelsen ved en pensionists optagelse på plejehjem at gøre ham opmærksom på de bestemmelser, der har betydning under hans ophold på hjemmet. Det sæt reglementer, der indgår i disse institutioner, er særdeles utidssvarende og meget nedvurderende over for det enkelte menneske. Noget af det, der vel er gamle eller syge menneskers største skræk, når de skal på institution, er netop, at man begynder at behandle dem efter et sådant reglement, som de ingen som helst indflydelse har på. Der bliver anlagt moralske vurderinger af dem: om de spiser op, om de er flinke til at stå op om morgenen. Man behøver blot at tænke på, hvordan det ville føles, hvis turen efter et langt liv kom til én selv. Demokratiet på vore alderdoms- og plejehjem må udbygges helt anderledes, så beboerne får indflydelse på deres dagligdag og institutionens daglige gang, og så irritationsmomenter og urimeligheder kan fjernes. Jeg synes ikke, man længere skal støtte tanken om beboerråd; jeg synes, at demokratiske former på disse institutioner må være et absolut krav, når der alligevel skal laves en løvrevison.

Vi kan slet ikke slå os til tåls med bestemmelsen om, at kommunalbestyrelsen skal sikre, at der er det tilstrækkelige antal pladser på syge- og alderdomshjem. Vi kender

[Hanne Reintoft.]

melodien alt for godt fra børneinstitutionerne og ved fra begge områder, at alle kommuner tager sig denne bestemmelse overordentlig let. Findes der overhovedet i dette land én kommune, der har opfyldt sin forpligtelse til at sørge for det tilstrækkelige antal institutioner for børn? Jeg må sige, at jeg ikke deler fru Clara Muncks opfattelse af, at lovgivning er ét og praksis noget andet, og jeg vil gerne have at vide, hvorledes socialministeren havde tænkt sig at sørge for, at kommunerne holder loven. Der er ikke meget ved at lave en lovgivning, som man ved brydes hver eneste dag.

Mangel på alderdoms- og plejehjem er et af vore allerstørste sociale problemer. Syge og ældre må ligge i månedsvis på hospitalerne; de trives dårligt i hospitalsmiljøet, de optager nødvendig sengeplads for syge, der skal behandles, og det koster 3 gange så meget, som selv anbringelse på et velindrettet plejehjem vil koste. Dette er et typisk eksempel på mange års menneskefjendsk, fordyrende og dårligt planlagt lovgivning og administration.

Vi må også vende os skarpt mod den accept af private institutioner, som lovforslaget indeholder. Jeg ved ikke, hvorfor netop ældre og syge medborgere skal udsættes for denne institutionsform, som vi på alle andre sociale områder — inden for børneforsorg, åndssvageforsorg osv. — efter mange bitre erfaringer, som vi ganske vist lader patienterne indhøste, har forkastet. Hvis man kender lidt til vort udvalg af private plejehjem, må man vide, at nogle af dem selvfølgelig er gode, medens der på andre foregår ting, som vi under ingen omstændigheder kan acceptere. De private institutionsledere må vi undskylde; de har ofte dårlige hjælpemidler, det hele skal løbe rundt, og de skal selv have en fortjeneste. Men det er motiver, som man ikke kan blande ind i omsorgen for vore syge og gamle.

Man skal ikke føle sig beroliget af kommunalbestyrelsernes pligt til at føre tilsyn med disse institutioner. Når en flok kommunalbestyrelsesmedlemmer uanmeldt kommer farende og i 10-20 minutter går institutionen igennem, er det eneste, de kan konstatere, om der lige præcis er rent den dag. Der er overhovedet ikke andet, der bliver

lagt mærke til; det siger alle erfaringer med tilsyn af en sådan art. Må jeg henvise til undersøgelsen om børneværnenes tilsynspraksis for nogle år siden.

Under alle omstændigheder må institutionsanbringelse være det sidste, man griber til, og derfor skulle bestemmelserne om omsorgsarbejdet gerne udvides. Vore invalidepensionister forsømmer vi meget alvorligt her. Hvor tit oplever man ikke, at f. eks. et yngre menneske med en fremadskridende sygdom hjemsendes til kone og børn for at afvente plads på et plejehjem, ganske vist tilkendt invalidepension. Når man et år efter kontakter hustruen for at sige, at nu bliver der plads på plejehjemmet, finder man en familie, der er kørt fuldstændig ned. Hustruen er et nervevrag, børnene er blevet vanskelige eller sky over for kammeraterne, og den syge har bittert måttet lære sin overflødighed og sin hjælpeløshed at kende. Alt dette er foregået, uden at samfundet har vist nogen form for interesse, selv om man var vel vidende om, at her var en invalid, der ville få stadig flere bekymringer.

De forskellige foranstaltninger for ældre i øjeblikket er måske meget fornuftige; jeg tvivler ikke om, at en del ældre har glæde af dem, og derfor skal de også bibeholdes, selv om jeg synes, at de penge, der ofres på det, administreres helt forkert. Men vi ved med al ønskelig tydelighed — dér kan vi også henvise til forskningsinstitutets undersøgelser — at de mennesker, der finder vej til disse arrangementer, er dem, der alligevel på en eller anden måde vil komme i kontakt med omverdenen. I København er det lige præcis de 4.000 gamle, som alligevel kommer uden for døren. De, der virkelig trænger, de, der ikke står ud af sengen om morgenen, fordi de ved, at der alligevel ingen kommer, de, der bliver indlagt, fordi de ikke har orket at lave mad, dem er det, man skal have fat i, det er til dem, der skal ydes penge for at forebygge hospitals- og institutionsanbringelse.

Kommunerne burde have pligt til at have omsorgskonsulenter, ergoterapeuter og veluddannede hjemmehjælpere til dette arbejde. Det er sundest for de enkelte mennesker, og det er lettest og billigst både for samfundet og for de pårørende.

Vi er positive over for denne lovgivning. Men som det er fremgået, er der meget, vi

[Hanne Reintoft.]

håber kan blive rettet under udvalgsbehandlingen, så der kommer en effektiv og anstændig lov ud af det.

Arbejdsministeren (Lauge Dahlgaard): Jeg kan på socialministerens vegne takke for principiel tilslutning til den lovgivning, der her er tale om.

Det blev sagt af en af ordførerne, at det er en god og billig form for socialpolitik, der her er tale om. Jeg tror, det er en rigtig karakteristik af lovforslaget.

Jeg kan indskrænke mig til at gøre nogle ganske få bemærkninger til enkelte konkrete spørgsmål, der er rejst.

Hr. Albertsen var først inde på, at loven altså skulle træde i kraft om 4 dage, og da udvalgsarbejdet nok ikke var færdigt til den tid, ville der blive tale om en lov med tilbagevirkende kraft.

Jeg beder om, at man tager det som udslag af, at regeringen kun ugerne retter i den foregående regerings lovforslag og altså heller ikke har rettet den ikrafttrædelsesdato, som er anført. Men i øvrigt er der jo ikke noget odiøst i love med tilbagevirkende kraft, når det er love, der gør forholdene bedre, end de hidtil har været. Det er mest, hvis der er tale om at indføre skærpede bestemmelser, der kan være betænkeligheder ved at lave love med tilbagevirkende kraft.

Spørgsmålet om, at plejehjem med under 12, men over 8 indlagte ikke behøver at være selvejende institutioner, for så vidt kommunerne indlægger beboere dér, synes jeg måske nok har taget en lidt stor plads i drøftelsen her; det afspejler måske drøftelser i udvalgsarbejdet før jul, hvad ved jeg? Min erfaring om selvejende og private institutioner, som drejer sig om helt andre forhold end de områder, der her er tale om, går ud på, at selvejende institutioner er en fortræffelig ejerform; men når man kommer til institutioner af en størrelsesorden — eller måske rettere lidenhedsgrad — som den, der her er tale om, er forskellen i praksis nu

ikke så forfærdelig stor. Det afgørende må vel være de bestemmelser, som lovforslaget indeholder, og som socialministeren i sin fremsættelsestale har trukket frem, om kommunernes pligt til at indgå overenskomst med sådanne hjem og om, at denne overenskomst er forbundet med kommunalt tilsyn og med fastsættelse af regler for optagelse på disse hjem, som både økonomisk og på anden måde svarer til de bestemmelser, som gælder for de større hjem.

Hr. Albertsen mente, at byggekvoteerne for plejehjem var opbrugt. Jeg tror, man skal bruge udtrykket „ophævet“. Så vidt jeg er orienteret, sker der ikke fra statens side regulering af igangsættelsestilladelser med kommunale byggearbejder og heller ikke med private på dette område længere.

Om rådighedsbeløbets størrelse i det kommende år kan jeg oplyse, at det i finanslovforslaget er sat til 2 mill. kr., medens det i indeværende finansår har været 1½ mill. kr.

Fru Clara Munck var lidt inde på, om refusionsbestemmelserne burde være ensartede for alderdomshjem og for plejehjem. Det kan måske nok være; men jeg tror nu ikke, det netop er i forbindelse med denne lovgivning, man skal tage det spørgsmål op. Det er jo nært forestående, at man tager hele spørgsmålet om refusionssystemet op til behandling.

I den forbindelse har jeg en bemærkning til fru Grethe Philip, der var inde på, at ved at hjemmehjælpen blev flyttet fra den lovgivning, der her er til behandling, til den, vi skal behandle om et øjeblik, skete der det, at den mellemkommunale refusion af disse udgifter ophørte. Jeg er ikke helt klar over, hvor stor rækkevidde spørgsmålet har. Men i den betænkning om statens refusioner og tilskud til kommunerne, som er offentliggjort for nylig, og som er en af de ting, der vil ligge til grund for det fortsatte arbejde på dette felt, antydes det temmelig kraftigt, at man nok bør se på, om ikke hele ordningen vedrørende mellemkommunale refusioner bør ophæves og erstattes af andre ordninger.

[Arbejdsministeren.]

Når det er tilfældet, skal man måske ikke lige netop nu give sig til at udbygge den mellemkommunale refusion på dette felt.

Flere ordførere har været inde på spørgsmålet om betydningen af, at det personale, der har med de pågældende personkategorier at gøre, er et så veluddannet plejepersonale som muligt. Der er jo, som det også er nævnt, et udvalg, der beskæftiger sig med at udarbejde forslag til den fremtidige uddannelse inden for det sociale område; dette viser den interesse, der er om disse ting, og derfor kan man regne med, at der også på dette felt forestår en modernisering.

Albertsen: En enkelt bemærkning til ministeren, som gav udtryk for den, synes jeg, overordentlig sympatiske tankegang, at man havde megen ulyst til at ændre i de lovforslag, som var udarbejdet af den tidligere regering, og at det var forklaringen på, at man ikke havde fået rettet datoen. Jeg synes, man skulle efterleve det på andre og væsentligere områder end dette her med datoer.

Man har dog haft lejlighed til at rette på et andet område, nemlig i princippet vedrørende grænsen for, hvornår der skal være selvejende institutioner. Jeg må sige, at min tillid til, at vi skal kunne holde os til det, som lå i lovforslaget fra efteråret, egentlig blev bestyrket af de udtalelser, der faldt, for jeg forstår, at den tilfredshed, som man dengang kunne konstatere hos flertallet af ordførerne — også det flertal, som stadig er til stede — i og for sig også lå i luften her i dag. Jeg forstår nemlig, at den ændring, der trods alt er indsat, er der så stor betænkelighed ved, at jeg håber, at den tilslutning, der i efteråret blev givet, stadig væk må være til stede og forhåbentlig vil markere sig i det udvalgsarbejde, vi nu skal i gang med.

Jeg må i øvrigt understrege, at arbejdsministerens syn på principperne om privatejede hjem eller selvejende institutioner må man klart gå imod på dette område. Jeg tror, det kan undskyldes — arbejdsministeren erkendte jo, at hans erfaring på dette område var af begrænset art; det er muligt, at den erfaring, arbejdsministeren her påberåber sig, virkelig gælder på andre områder; det skal jeg ikke kunne sige, for jeg

ved ikke, hvad det direkte var, han tænkte på. Men på dette felt mener jeg bestemt at profit- og fortjenestemotivet må fjernes. Sigtet må være for dette arbejde, at det er baseret på selvejende institutioner eller på kommunerne. Det er en offentlig forpligtelse og en offentlig opgave, og alle erfaringer og alle eksperter udtalelser går ud på, at den løses bedst på en sådan måde.

Vi går til udvalgsarbejdet i tillid til, at den tone, som har været fremherskende i den offentlige debat og ved behandlingen her i dag, må kunne resultere i, at lovforslaget hurtigt kan blive vedtaget. Jeg glæder mig over, at ministeren understregede dette med den tilbagevirkende kraft. Det spiller vitterlig en rolle, fordi man må erkende, at det rent faktisk ikke kan klares på nogle ganske få dage; derfor er det vigtigt for implicerede instanser at være klar over, at tanken er, at det skal have tilbagevirkende kraft fra 1. april. Jeg glæder mig til udvalgsarbejdet og håber, at glæden vil vedvare, til vi mødes her ved anden behandling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Kaj Andresen): Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om husmoderafløsning og hjemmehjælp.

(Lovforslaget (nr. 74) findes i tillæg A. sp. 1501, fremsættelsen i tidenden sp. 980).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Lis Groes: Såvel husmoderafløsning som hjemmehjælp omfattes med den største sympati i mit parti. Der er sket det siden sidst, at vi nu får samlet disse to ordninger i én lov, og det mener jeg afgjort er et fremskridt. Det ligger jo rent praktisk sådan, at